

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

СДРУЖЕНИЕ "БЪЛГАРСКА НАЦИОНАЛНА ФЕДЕРАЦИЯ ПО МЕТАЛДЕТЕКТИНГ"

Ловеч 5500, ул. "Цар Освободител" 33, тел. 0898 584502

ПРЕДЛОЖЕНИЯ ЗА ПОДОБРЕНИЯ И ПРЕПОРЪКИ ВЪВ ВРЪЗКА С ПОДОБРЯВАНЕ НА ЕФЕКТИВНОСТТА НА ПРИЛОЖИМАТА НАЦИОНАЛНА ПОЛИТИКА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ДВИЖИМОТО КУЛТУРНО- ИСТОРИЧЕСКО НАСЛЕДСТВО

Докладът е създаден на базата на събраната и обобщената обективна информация по отношение на съществуващите политики, законодателство и процеси в документ „Извършване на проучване и анализ на механизми и практики в държави от Европейския съюз за опазване на движимото културно-историческо наследство и начините на взаимодействие между любители-археолози и държавните институции” , създаден в рамките на Дейност 1 и документ „Разработване на механизъм, базиран на правен анализ, за намиране на решения на актуални проблеми в българското законодателство, свързани с опазването на движимите и недвижимите културни ценности”, създаден в рамките по Дейност 2 по проект “Повишаване на гражданското участие в процесите на формулиране, изпълнение и мониторинг на законодателството в сферата на металдетектинга“.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Добро управление”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Сдружение Българска национална федерация по металдетектинг и при никакви обстоятелства не може да се приема, че документът отразява официалното становище на Европейския съюз и Управляващия орган на Оперативна програма „Добро управление”.

Оперативна програма „Добро управление”

Проект: “Повишаване на гражданското участие в процесите на формулиране, изпълнение и мониторинг на законодателството в сферата на металдетектинга“

Договор: №BG05SFOP001-2.009-0038

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

Настоящият документ е разработен в рамките на Дейност 1 и Дейност 2 по договор №BG05SFOP001-2.009-0038-C01 "Повишаване на гражданското участие в процесите на формулиране, изпълнение и мониторинг на политики и законодателство в сферата на металдетектинга", изпълняван по процедура "Повишаване на гражданското участие в процесите на формулиране, изпълнение и мониторинг на политики и законодателство", финансирана от оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд. Бенефициент по проекта е Сдружение "Българска национална федерация по металдетектинг".

Основните цели на проекта са да:

- Разшири възможностите на гражданското общество и бизнеса да работи в партньорство с администрацията и да управлява съвместно процесите за опазване на културно-историческото ни наследство
- Съдейства за откритото и отговорното управление и обогатяването на музейните експозиции
- Разработи и валидира препоръки за подобряване на предоставяне на услуги в областта на музейното дело и археологията и да даде предложения за изясняване на регулаторна среда в сектора на металдетектинга

В контекста на изпълнението на проекта, основната му цел е едновременно насочена и към трите цели на процедурата:

1. Партньорско управление с гражданите и бизнеса
2. Открито и отговорно управление
3. Отправяне на препоръки за подобряване процесите по предоставяне на услуги и по-добра регулаторна среда

Очакваните резултати от изпълнението на проекта са свързани с изясняване на правилата на работа в сектора и постигане на еднакво разбиране сред всички целеви групи и заинтересовани страни относно нормите и политиките в областта на металдетектинга.

На базата на събраната и обобщената обективна информация по отношение на съществуващите политики, законодателство и процеси в документ „Извършване на проучване и анализ на механизми и практики в държави от Европейския съюз за опазване на движимото културно-историческо наследство и начините на

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

взаимодействие между любители-археолози и държавните институции”, създаден в рамките на Дейност 1 и документ „Разработване на механизъм, базиран на правен анализ, за намиране на решения на актуални проблеми в българското законодателство, свързани с опазването на движимите и недвижимите културни ценности”, създаден в рамките по Дейност 2, са формулирани изводи и препоръки за оптимизацията на взаимодействието на целевите групи (държавна администрация - бизнес и широка общественост) в сферата на металдетектинга.

----- www.eufunds.bg -----

Договор №BG05SFOP001-2.009-0038-C01 “Повишаване на гражданското участие в процесите на формулиране, изпълнение и мониторинг на политики и законодателство в сферата на металдетектинга”, финансиран от оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд

Заклучение № 1

Липса на желание от страна на публичната администрация за включване на всички заинтересовани страни в процеса на обсъждане и взимане на решения относно опазването на културно-историческите ценности .

Препоръка № 1

Препоръчва се улесняване на достъпа на структури на гражданското общество, в частност представители на НПО, обединяващи потребителите на металдетектори, до вземащите решенията относно обсъждане на политиките по отношение на опазването на културно-историческите ценности.

Заклучение № 2

Липсва разработена политика за включването на потребителите на металдетектори в обществено-експертни съвети по отношение опазването на културните ценности.

Препоръка № 2

Препоръчва се да се разработи политика за включването на представители на НПО в областта на металдетектинга в Обществено-консултативни съвети за обсъждането на важни и актуални въпроси в направлението, свързано с опазване на културното наследство; да се даде възможност за изразяване на мнения и препоръки пред ръководството на Министерството на културата и Комисията по култура в Народното събрание, да се разглеждат и правят предложения за решаване на съществуващи проблеми и по отношение на нормативни актове.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

Заклучение № 3

Липсва ратификация на Рамковата конвенция за стойността на културното наследство за обществото на Съвета на Европа (Фаро, 2005 г.) като необходим документ, отговарящ на съвременната представа за правата и отговорностите по отношение на културното наследство

Препоръка № 3

Препоръчва се на Народното събрание на Република България да ратифицира Рамковата конвенция за стойността на културното наследство за обществото на Съвета на Европа (Фаро, 2005 г.)

Заключение № 4

Не е на лице нормативен акт, който да регулира изчерпателно металдетектинга, което затруднява дейността на потребителите, на търговците и на производителите на металдетектори в България.

Препоръка № 4

Препоръчва се да се разработи проект на нормативен акт, който да регулира изчерпателно дейността металдетектинг и който изяснява процедурите, ангажиментите и условията, при които може да се практикува металдетектинг, търговия и производство на металдетектори. Да се вземат предвид препоръките на всички заинтересовани страни.

Заключение № 5

Липсва стандарт и работещ модел за сътрудничество между потребителите на металдетектори и музеите, основан на доверие и справедливи условия, тъй че да не бъдат засегнати както обществените интереси, така и интересите на потребителите на металдетектори.

Препоръка № 5

Препоръчва се да се разработи стандарт и работещ модел за сътрудничество между потребителите на металдетектори и музеите, основан на доверие и справедливи условия, тъй че да не бъдат засегнати обществените интереси и интересите на потребителите на металдетектори. Стандартът да се разработи на база добрите европейски практики от група, сформирана от експерти в сферата на опазването на движимите и недвижимите ценности, музейни работници, потребители на металдетектори и НПО. Препоръчва да се създаде координиращ, консултативен и мониториращ орган, който да има необходимата институционална сила, за да въведе стандарта и да наложи предложените мерки.

----- www.eufunds.bg -----

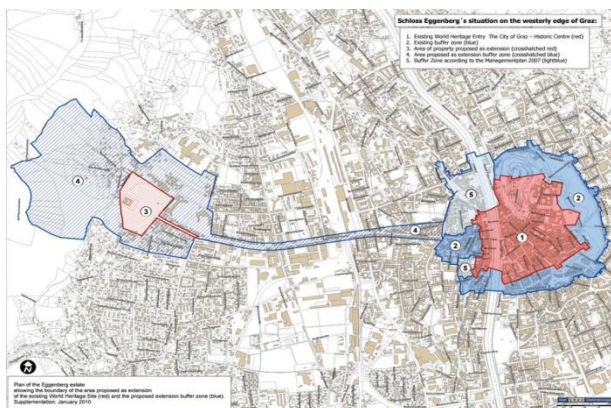
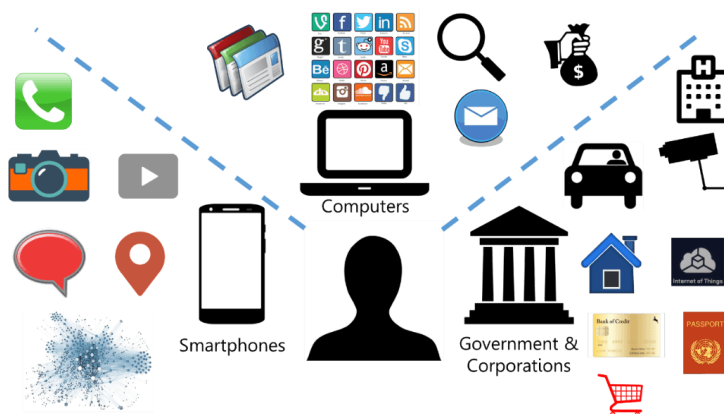

Заключение № 6

Липсва обществен регистър на всички регистрирани недвижими културни ценности на територията на страната; не са публично оповестени ясните и точни граници на недвижимите културни ценности от световно, национално и местно значение, както и техните охранителни зони.

Препоръка № 6

Препоръчва се да се създаде обществен регистър и онлайн-база данни на всички защитени от закона недвижими културни ценности с техните точни граници, охранителни зони и GPS-координати.

www.eufunds.bg

Договор №BG05SFOP001-2.009-0038-C01 "Повишаване на гражданското участие в процесите на формулиране, изпълнение и мониторинг на политики и законодателство в сферата на метадетектинга", финансиран от оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд

Заключение № 7

Липсва справедлива система и работещи механизми за стимулиране сътрудничеството между потребителите на металдетектори и музеите във връзка с уведомяването при случайно намерени културни ценности.

Препоръка № 7

Препоръчва се да се изработи система за стимулиране на сътрудничеството между потребителите на металдетектори и музеите, основана на справедливост, безпристрастност и обективност. Системата трябва да насърчава с конкретни, последователни доводи за участие и да награждава участниците за приноса им към откриването и предаването на културни ценности на музеите. Да се вземе предвид процент от пазарната стойност на намерената ценност, както и изразходеното време и ресурси. При експониране на предадените културни ценности в музейните зали, името на откривателя да присъства в описанието на изложените артефакти.

www.eufunds.bg

Заклучение № 8

Липсва независима комисия за идентификация и финансова оценка на предадените към музеите случайно намерени вещи при дейността металдетектинг или по друг начин.

Препоръка № 8

Препоръчва се създаване на работна група за определяне критериите за избор на **независима** комисия за идентификация и финансова оценка на предадените към музеите случайно намерени вещи.

Заклучение № 9

Липсват обучения в областта на металдетектинга относно законодателството и практиката, в които са включени държавни служители, музейни експерти и потребители на металдетектори.

Препоръка № 9

Препоръчва се да се разработят обучения от експерти в областта на опазването на движимото и недвижимото културно наследство, юристи и потребители на металдетектори, за да подпомогнат както самите потребители, така и държавните служители и музейните експерти.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

Заключение № 10

Липсват разработени съвместни проекти на местно и национално ниво по отношение на създаване на добри практики и ефективно партньорство в областта на металдетектинга и предаването на случайно открити вещи с белези на културни ценности.

Препоръка № 10

Препоръчва се да се разработи иновативен проект на местно ниво съвместно с един регионален музей, НПО в сферата на металдетектинга и/или потребители на металдетектори за насърчаване на партньорството между тях. При отчетени успешни резултати, проектът да се мултиплицира в останалите общини.

----- www.eufunds.bg -----

Договор №BG05SFOP001-2.009-0038-C01 “Повишаване на гражданското участие в процесите на формулиране, изпълнение и мониторинг на политики и законодателство в сферата на металдетектинга”, финансиран от оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд

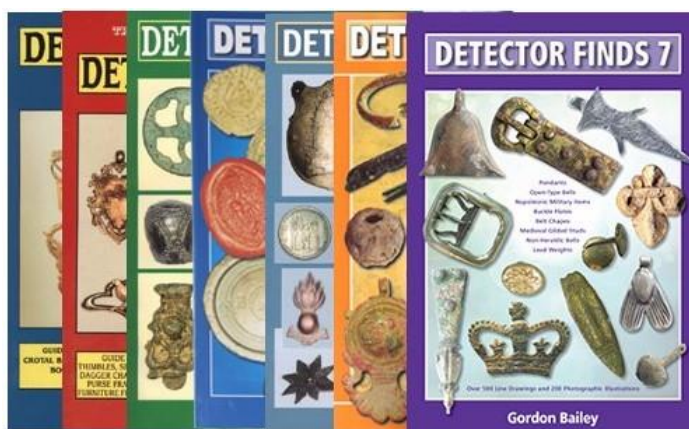
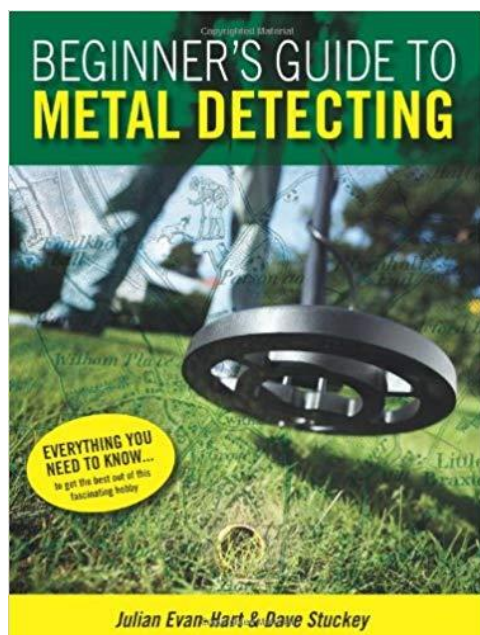

Заклучение № 11

Липсват учебни материали и полезни ресурси относно правилата и условията за употреба на металдетектори на територията на страната.

Препоръка № 11

Препоръчва се да се разработят учебни материали и полезни ресурси относно регламентите, правилата и условията за употребата на металдетектори на територията на страната. Разработката да се осъществи чрез съвместна работа между НПО-та в сферата на металдетектинга, юристи и експерти в областта на опазването на движимото и недвижимото културно наследство на страната.

www.eufunds.bg

Договор №BG05SFOP001-2.009-0038-C01 "Повишаване на гражданското участие в процесите на формулиране, изпълнение и мониторинг на политики и законодателство в сферата на металдетектинга", финансиран от оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд

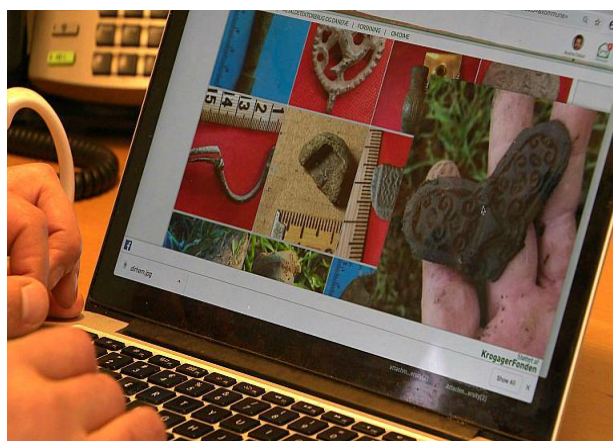
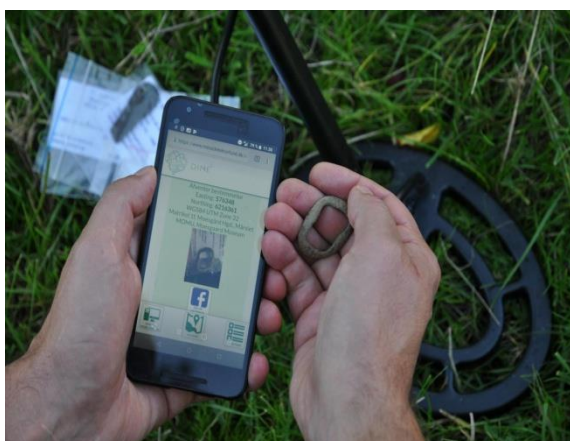

Заклучение № 12

Липсва онлайн-платформа за комуникация между археолози, музеи и потребители на металдетектори.

Препоръка № 12

Препоръчва се разработването на онлайн-платформа за пряк контакт и комуникация между археолози и потребители на металдетектори с цел обучение, обмяна на информация, общуване, съветване, установяване на добро сътрудничество и взаимопомощ.

www.eufunds.bg

Договор №BG05SFOP001-2.009-0038-C01 "Повишаване на гражданското участие в процесите на формулиране, изпълнение и мониторинг на политики и законодателство в сферата на металдетектинга", финансиран от оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд

Заключение № 13

Липсва стратегия за финансиране на музеите относно създаването на награден фонд, необходим за стимулиране на откривателите на случайно намерени културни ценности за трайно и стабилно установяване на контакти и доверие.

Препоръка № 13

Препоръчва се да се създаде награден фонд, който да бъде гарант за финансова устойчивост и да финансира музеите със средства, необходими за награждаване на откривателите на културни ценности. Възможни източници на финансиране:

- Държавна субсидия (държавен бюджет)
- Общински бюджет
- Международни донори, които подкрепят културни дейности
- Инициативи, подкрепени от програмите на Европейския съюз
- Отчисления от лотарии
- Благотворителна дейност

Заключение № 14

Съществува диспропорция между финансирането и постигнатите резултати при дейностите, свързани с опазване на културните ценности. Липсва прозрачност и отчетност за разходите, респективно резултатите и ефекта от предприетите дейности. Налице е несъответствие и несъразмерност между количеството на предоставените публични средства и качеството на постигнати резултати по отношение финансирането на национални структури и специализирани звена към МВР и Министерството на културата.

Препоръка № 14

Препоръчва се следното:

- Да се разработи нова методика и политика съвместно с НПО и граждански организации относно изразходването на публичните средства, предоставени за дейностите по опазване на културните ценности
- Да се спре финансирането на мерки и политики с ниска ефективност и отрицателен ефект и средствата да се пренасочат към политики с висок потенциал и ефикасност
- Да се публикуват системно финансови отчети и анализи отговарят ли изразходените средства на постигнатите резултати
- Да се проследява периодично ефективността, пропорционалността и да се измерва въздействието от финансираните мерки с цел предотвратяване на изтичането на публични средства към неефективни и неадекватни дейности

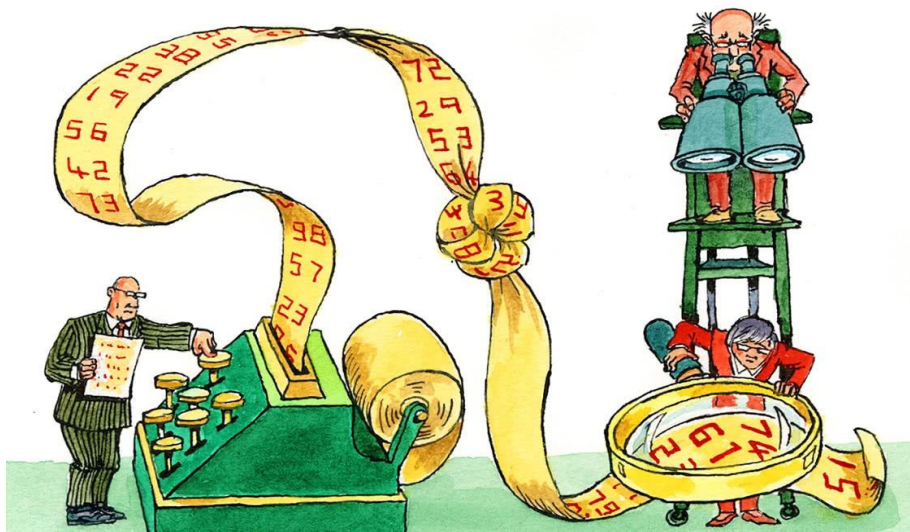
Заключение № 15

В сега съществуващата практика в областта „Опазване на културните ценности“ съществуват слабости, предполагащи уязвимост към корупция и благоприятна среда за злоупотреба на длъжностни лица на всички нива.

Препоръка № 15

Препоръчва се следното:

- Да се установят ясни (публично известни) норми и процедури за работата на звената, ангажирани с опазването на културните ценности
- Да се предоставя публично информация относно ефектите от дейността им и да се извършва независима публична оценка на разходите
- Да се извършва публичен надзор над работата на институциите и конкретизиране на очакваните от тях резултати

www.eufunds.bg

Заключение № 16

Съпротива на служителите, работещи в областта „Опазване на културните ценности“ към включване на иновативни европейски практики.

Препоръка № 16

Препоръчва се включване на иновативни практики, включително разработването на политики за сътрудничество между музеите и потребителите на металдетектори. Също така, провеждане на ефективни консултации с гражданското общество и осигуряване на неговото участие в иновативните практики.

